

# TREY DIMSDALE: ARTA, FRUMOSUL ȘI SUFLETUL UNIVERSITĂȚII

Autor: Redacția Syntopic | 22 iulie 2023



*Un articol scris de Trey Dimsdale pentru Public Discourse*

*Articol original: Art, Beauty, and the Soul of the University*

*Traducere realizată de Maria Ceolpan, studentă la Facultatea de Filosofie, Universitatea din București, pentru stagiul de practică organizat în parteneriat cu redacția Syntopic.*

Arta este un punct de întâlnire pentru diferite căi de căutare a frumosului. Este puntea de legătură dintre chimie și istorie și dintre teologie și inginerie. Orice specialist se preocupă de frumos, chiar și în domeniile care par foarte tehnice.

Universitatea Valparaiso, un colegiu luteran din Indiana, a anunțat recent că intenționează să vândă trei opere de artă care sunt descrise ca fiind „piatra de temelie” a colecției muzeului universitar. Vânzarea – care include tablouri de Georgia O’Keefe, Childe Hassam și Frederic Edwin Church – este planificată pentru a finanța renovarea căminelor pentru boboci, a căror stare, potrivit președintelui Valparaiso, José Padilla, reprezintă un „impediment pentru recrutarea și menținerea studenților”. Unii ar putea lăuda acest plan ca fiind o decizie de afacere isteată, dar împărțirea resurselor universității și vânzarea lor pe bucăți reprezintă o amenințare mult mai mare pentru universitate decât pentru dormitoarele învechite.

La fel ca multe alte instituții de învățământ private, Universitatea Valparaiso se confruntă cu diverse probleme. Recensământul din campus a atins vârful în 2015, cu 4 544 de studenți. Până în toamna anului 2022, acest număr s-a prăbușit la 2.939 de studenți, fapt care a dus la o scădere a veniturilor din taxe de școlarizare. Nu există nicio îndoială că universitatea – precum și multe altele ca aceasta – are nevoie urgentă de studenți și de banii de școlarizare pe care aceștia îi reprezintă. Așadar, este de înțeles că departamentul de administrație și președintele Universității Valparaiso văd

această vânzare ca pe o potențială șansă de salvare a universității. Dar cei care au putere în universitate ar trebui să urmeze toate căile pentru a opri vânzarea planificată, deoarece acest lucru ar submina ceea ce înseamnă a fi o universitate.

Planurile Valparaiso de a-și vinde operele de artă ar trebui să îi intereseze pe toți cei cărora le pasă de direcția în care se îndreaptă învățământul superior: dezbaterea care a urmat este emblematică pentru dezacordurile de bază cu privire la scopul învățământului superior și la rolul (dacă există unul) pe care arta și alte activități „nepractice și frivole” îl joacă într-o universitate. Frumosul ar trebui să ocupe un loc privilegiat în orice sistem educațional, dar mai ales într-o instituție creștină precum Valparaiso.

Din păcate, conducerea Valparaiso adoptă o poziție foarte diferită. În apărarea deciziei sale de a vinde operele de artă ale universității, președintele Padilla a afirmat că Muzeul de Artă Brauer nu face parte din „misiunea principală” a universității, pe care o identifică cu educarea studenților. Această concluzie reprezintă o înțelegere foarte îngustă a ceea ce înseamnă educația.

*Frumosul ar trebui să ocupe un loc privilegiat în orice sistem educațional, dar mai ales într-o instituție creștină precum Valparaiso.*

Universitățile ar trebui să fie depozitari ai culturii și ai moștenirii noastre civilizaționale comune. Ar trebui să fie centre de cercetare intelectuală și de creativitate. Universitățile oferă spațiu pentru reflecția academică a cadrelor universitare profesioniste. Ca atare, ele au nevoie de artefacte și surse primare, care sunt rodul cercetării intelectuale și al creativității generațiilor trecute. În mod similar, universitățile au nevoie de biblioteci, capele, colecții de artă, teatre și săli de concerte la fel de mult ca și de săli de clasă, table, laboratoare de chimie și, da, cămine. Universitățile ar trebui să încerce să fie ceea ce sugerează numele lor – comunități universale de profesori și cercetători care urmăresc cunoașterea cu scopul de a o păstra în mințile generațiilor viitoare.

În săptămânile care au urmat retragerii trupelor americane din Afganistan în 2021, Ruth Wisse, profesor emerit al Universității Harvard, a scris un eseu de opinie în *Wall Street Journal* cu privire la absența, timp de decenii, a unui program ROTC (n. t. Reserve Officer Training Corps) în campusul Harvard. Deși Harvard a fost primul program ROTC din țară care a pregătit studenții universitari pentru cariere militare, acesta a fost criticat de câțiva membri ai comunității universitare în perioada războiului din Vietnam și a fost în mod efectiv interzis în campus. Profesorul Wisse susține că mesajul pe care acest lucru l-a transmis studenților este că „o Americă defectuoasă [nu merită] să fie apărată”. În mod similar, divizarea artefactelor culturale ale unei universități pentru a fi scoase la licitație poate trimite un mesaj analog – cultura americană nici măcar nu

merită să fie păstrată.

## **Arta este în mod intrinsec interdisciplinară**

Comunitățile universitare tind să se segregheze de-a lungul granițelor disciplinare. Diviziunile care adăpostesc științele umaniste – istorie, limbi străine și filosofie – au de obicei prea puțin de-a face cu diviziunile care adăpostesc disciplinele științifice precum biologia, chimia și ingineria. Există motive întemeiate pentru această separare, dar o comunitate de profesori și cercetători care împărtășește adevăruri universale are nevoie de punți între diviziunile organizaționale. Această nevoie de polenizare încrucișată provine din faptul că diferitele domenii de cercetare urmăresc să ajungă în aceleași locuri ultime, deși prin mijloace și metode de cercetare diferite. Este important pentru noi să știm de ce și cum s-a prăbușit Imperiul Roman în moduri pe care numai un istoric le poate descrie, dar este, de asemenea, important pentru noi să înțelegem cum plantele procesează materialele găsite în mediul lor înconjurător pentru a produce hrană în moduri care pot fi descrise numai de biologi și chimiști. Cunoașterea fiecăruia dintre aceste lucruri aparent fără legătură între ele are o calitate estetică pe care oricine o poate aprecia.

Sir Roger Scruton observă că „frumusețea este o valoare supremă – ceva ce urmărim de dragul ei și pentru a cărei căutare nu mai are nevoie de alte motive. Frumusețea ar trebui, prin urmare, să fie comparată cu adevărul și cu bunătatea, un membru al unui trio de valori ultime care justifică înclinațiile noastre raționale”. Căutarea frumuseții – chiar și a unor tipuri particulare și fără legătură între ele – nu este doar opera artiștilor și a poeților. Este de asemenea activitatea economiștilor, fizicienilor și matematicienilor.

Arta este punctul de întâlnire pentru căi diferite de căutare a frumosului. Este puntea de legătură dintre chimie și istorie și dintre teologie și inginerie. Orice specialist se preocupă de frumos, chiar și în domeniile care par cele mai tehnice. Obiectivul imediat al fizicianului cuantic ar putea fi acela de a înțelege modul în care observația afectează mișcarea unui electron. Dar de ce urmărește această cunoaștere? Poate pentru că aceste informații vor ajuta la dezvoltarea de noi tehnologii; dar, în mod mai fundamental, există ceva frumos și atrăgător în ceea ce privește felul surprinzător în care se comportă cele mai mici unități de materie.

*Căutarea frumuseții – chiar și a unor tipuri particulare și fără legătură între ele – nu este doar opera artiștilor și a poeților. Este de asemenea activitatea economiștilor, fizicienilor și matematicienilor.*

În mod tradițional, artele plastice sunt domeniile cele mai direct dedicate căutării frumuseții, motiv pentru care este atât de important ca universitățile să fie depozitari de artă. Într-adevăr, arta tradițională surprinde exact motivul pentru care dorința de frumos este atât de fundamental umană. Multe lucrări reprezintă o căutare a artistului

de a înțelege mai bine un aspect al creației prin recrearea unei imagini a acesteia. Pentru a finaliza emoționantul *Memorial al lui Robert Gould Shaw și al regimentului cincizeci și patru din Massachusetts*, sculptorul Augustus Saint-Gaudens a petrecut ani de zile studiind detaliile fețelor subiecților săi, făcând șablon, după șablon, după șablon până când aceștia au fost reprezentați cu acuratețe. A trebuit, de asemenea, să înțeleagă metalurgia și limitele tehnologiei de turnare a metalelor pentru a concepe un omagiu potrivit, care să fie fezabil de realizat.

Mintea umană are, după spusele lui Hume, „o mare înclinație de a se răspândi [asupra] obiectelor exterioare”. Artă creată în diferite timpuri și locuri ne ajută să înțelegem mințile celor care credeau că Pământul este plat, care se temeau de fiarele din cărțile de povești, care încă nu fuseseră convinși că germenii cauzează boli și a celor care se luptau cu ororile războiului și ale dezastrelor naturale. Este un lucru instructiv să ai la dispoziția comunităților universale de profesori și cercetători multe tipuri și exemple diferite de obiecte externe - picturi, acceleratoare de particule și cărți de referință - la dispoziția comunităților universitare ale profesorilor și studenților. Studiarea a ceea ce culturile și epocile trecute considerau frumos nu este doar o curiozitate istorică - pentru că frumusețea este o valoare universală și supremă, ea poate, de asemenea, să ne informeze și să ne construiască propria noastră înțelegere a frumuseții. Din nou, acest lucru subliniază importanța faptului că universitățile găzduiesc arte frumoase: arta ne instruește în ceea ce privește tradițiile pe care le moștenim și ne formează sensibilitatea estetică - un aspect indispensabil al învățării.

### **Responsabilitățile sporite ale unei instituții creștine**

„Nimeni care este atent la frumusețe”, scrie Scruton, „nu este lipsit de conceptul de răscumpărare - de o transcendere finală a dezordinii muritoare într-o «împărăție a scopurilor». Într-o epocă a declinului credinței, arta este o mărturie durabilă a foamei spirituale și a dorințelor nemuritoare ale speciei noastre. Prin urmare, educația estetică contează astăzi mai mult decât în orice altă perioadă istorică anterioară.” Universitățile creștine precum Valparaiso sunt, prin definiție, angajate într-o viziune asupra lumii care se bazează pe o poveste („Povestea”, ar spune ei) a răscumpărării; adică o poveste care clarifică cine sunt ființele umane, cum suntem meniți să prosperăm și cum putem astăzi să ne îndreptăm spre această prosperitate - și de asemenea, cum ne putem îndepărta de actualele subînțelegeri culturale toxice ale hedonismului și nihilismului care amenință însăși ființa noastră. Aceste instituții nu au doar o responsabilitate față de artele creative, ci și față de recunoașterea creativității și inovației inerente lucrurilor bune produse în toate disciplinele. Educația estetică în domeniul științelor și al științelor umaniste, precum și în domeniul artelor, este o nevoie urgentă pe care universitățile creștine sunt situate în mod unic pentru a o satisface.

Pe lângă faptul că este universală și interdisciplinară, arta este, de asemenea,

transcendentă - sau cel puțin reprezintă transcendentul. În calitate de purtători ai chipului lui Dumnezeu, ființele umane împărtășesc capacitatea creatoare a lui Dumnezeu; iar aceasta nu se limitează la interacțiunile noastre cu lumea materială. Ființele umane sunt agenți morali capabili să cunoască și să facă binele și răul, și care sunt responsabile pentru acțiunile în conformitate cu această cunoaștere. Cea mai bună artă este efortul uman de a reprezenta valorile transcendente ale adevărului, bunătății și frumuseții în medii accesibile simțurilor celorlalți. Ea este o mărturie a creatorului artei și a Creatorului artistului.

Pe scurt, a schimba artefactele darurilor transcendente cu imanența îmbunătățirii capitalului înseamnă a vinde dreptul nostru uman din naștere pentru o nimica toată. Sau, ca să folosim limbajul sălii de consiliu și al raportului anual, a depozita o comunitate universitară creștină de artefactele creativității umane înseamnă să trădezi inima misiunii acestei comunități.

*Cea mai bună artă este efortul uman de a reprezenta valorile transcendente ale adevărului, bunătății și frumuseții în medii accesibile simțurilor celorlalți. Ea este o mărturisire a creatorului artei și a Creatorului artistului.*

### **Considerații pragmatice privind conducerea**

Nu toate universitățile dețin opere de artă, dar cele care le dețin sunt plasate într-o poziție de încredere specială. Achiziționarea patrimoniului unei universități a fost posibilă datorită persoanelor generoase care au văzut importanța păstrării artei în contextul unei universități creștine. Binefăcătorii din trecut au crezut că o colecție de artă era un aspect important al identității unei universități și ar fi putut să își doneze averea către orice număr de instituții - dar au ales cu un anumit efort o anumită instituție. Arta de la Valparaiso nu a fost doar un potențial vehicul pentru investiții pe termen lung; este o investiție în misiunea unei universități. Tăierea unei părți esențiale a resurselor educaționale ale universității în slujba unor scopuri mai prozaice și pragmatice nu numai că jighește sacrificiul donatorilor anteriori, dar subminează și credibilitatea universității în ochii celor potențiali.

Mai mult, se poate doar presupune că actuala colecție a Muzeului de Artă Brauer a fost construită de experți în jurul acestor achiziții anterioare. Mai mult, cadrele didactice și personalul din domeniile cele mai direct afectate de colecție au luat decizii de carieră pe baza proximității față de colecție. Divizarea colecției pentru casa de licitații nu respectă curatoria atent realizată de cadrele didactice și personalul anterior și actual. Decizia de a scoate la licitație aceste lucrări subminează autoritatea și expertiza celor cărora li s-a încredințat responsabilitatea de a administra acest domeniu special al resurselor și programelor universității.

*Aceste vremuri dificile necesită un viziune creativă care să încerce să remodeleze structurile de venituri, metodele de recrutare și alte aspecte ale operațiunilor universitare fără a modifica sau trăda identitatea de bază a școlii.*

Și, în cele din urmă, operele de artă pe care consiliul și președintele Valparaiso intenționează să le vândă sunt de neînlocuit. Dacă recrutarea și retenția se vor stabiliza odată ce căminele pentru boboci vor fi modernizate, iar veniturile vor urca la un nivel care să permită universității să investească în continuare în Muzeul Brauer, aceste opere nu vor fi scoase la vânzare. Este puțin probabil ca ele să mai fie vreodată proprietatea Universității Valparaiso. De fapt, vânzarea acestor lucrări va fi foarte probabil un punct de cotitură în istoria universității și va reprezenta o cotitură spre un declin notabil și o instabilitate din ce în ce mai mare. Multe instituții care se închid în cele din urmă iau astfel de decizii lipsite de viziune. Acest tip de mișcare trimite semnale donatorilor și viitorilor studenți care, în cele din urmă, pecetluiesc viitorul unei instituții. Această decizie ar putea deveni cu ușurință una dintre deciziile care să schimbe viitorul.

Într-o perioadă în care realitățile demografice prevestesc un declin economic puternic pentru învățământul superior, consiliile de administrație și administratorii responsabili trebuie să ia decizii dificile. Aceste decizii nu pot fi influențate de o nostalgie care va împiedica progresul instituției. Dar nici nu se pot concentra în mod miop asupra aspectelor misiunii și activității universitare care sunt cel mai ușor de cuantificat. Aceste decizii trebuie să fie argumentate, bazate pe principii și luate în slujba misiunii instituției și cu respect față de bunăvoința părților interesate din trecut, prezent și viitor. Aceste vremuri dificile necesită o viziune creativă care să încerce să remodeleze structurile de venituri, metodele de recrutare și alte aspecte ale operațiunilor universitare fără a modifica sau trăda identitatea de bază a școlii. Este trist să realizăm faptul că jefuirea Muzeului Brauer va face mai mult decât să ofere un plastru temporar la o problemă mult mai mare. Costul va fi inestimabil: pierderea unor resurse unice, pierderea angajamentului misionar și pierderea reputației.

*Imagine: Unsplash*